

Sivistysvaliokunta
Eduskunta

Asiantuntijapyyntö 8.10.2019

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI OPINTOTUKILAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan opintotuen sitomista kansaneläkeindeksiin ja opintorahan huoltajakorotukseen ehdotetaan 25 euron tasokorotusta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräistä ajankohtaisista uudistuksista aiheutuvia säädösmuutoksia. Näitä ovat opintotuen estävien etuuksien lainsäädäntömuutokset määritelmien osalta, ulkomaisten korkeakoulujen lukuvuosikäsitteen ja tutkintokäytäntöjen huomioiminen opintolainahyvityksen ehtoissa sekä opintorahan ja asumislisän vapaaehtoista palauttamista koskevan säätelyn muutos verotuksen toimeenpanon aikataulun muutoksen vuoksi.

11 §. Opintorahan määrä

Esitetty huoltajakorotus mahdollistaa paremmin yhtäaikaisen opiskelun ja opiskelijoiden lapsista huolehtimisen. Se myös vähentää perheellisten opiskelijoiden tarvetta turvautua toimeentulotukeen. SAMOK kuitenkin huomauttaa, että esitetystä 25 euron korotuksesta huolimatta huoltajakorotus on lähes puolet pienempi kuin vuonna 1992 opintotuesta poistetun lapsikorotuksen määrä nykyrahassa.

Ehdotus opintorahan sitomisesta indeksiin on yksi keskeisimmistä elementeistä toimivan ja uskottavan opintotukijärjestelmän kannalta. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna opintotuen indeksisidonnaisuus kannustaa päätoimiseen opiskeluun. SAMOK pitääkin opintotuen indeksisidonnaisuuden palauttamista keskeisenä toimenpiteenä uskottavan opintotukijärjestelmän kannalta pitkällä aikavälillä. SAMOK kuitenkin muistuttaa, että keskeisin ongelma opintotukijärjestelmän kannalta on sen heikko taso. Opintorahaan tulisikin tehdä 100 euron tasokorotus, jotta se palautuisi reaalisesti vuoden 2016 tasolle.

15 d §. Opintolainahyvitys opintojen viivästyessä

Suomalaisten korkeakoulujen lukukauden määritelmästä ja tutkintotodistuksen myöntökäytännöistä poikkeavat menettelyt ulkomaisissa korkeakouluissa vaikeuttavat monissa tapauksissa

opintotuen saajan asemaa. Usein tämä ilmenee opintojen suorittamisaikaa määriteltäessä ja vaikuttaa mm. opiskelijan vuositulojen määrittelyyn, asumislisän myöntämiseen ja opintolainahyvitykseen. SAMOK pitää hyvänä, että opintolainahyvityksen osalta tähän saadaan joustoa ja toivoo, että myös muita osin asian ongelmallisuutta voitaisiin selvittää.

17 §. Opiskelijan omien tulojen vaikutus opintorahaan ja asumislisään

SAMOK näkee järkevänä opintotukilainsäädännön joustavoittamista tilanteissa, joissa se on alisteinen muille hallinnonaloille. Vapaaehtoisen palautuksen määräajasta on tarkoituksenmukaisempaa säätää asetuksessa, koska on odotettavissa, että verotuksen aikataulu voi muuttua vuosittain. On kuitenkin tärkeää huolehtia, että tuensaajille jää riittävä aika reagointiin. SAMOK toivoo, että jatkossa kansallista tulorekisteriä pystytään hyödyntämään tehokkaasti tällaisissa tilanteissa.

Muilta osin Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry:llä ei ole lakiehdotukseen huomautettavaa.

SUOMEN OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Iiris Hynönen
puheenjohtaja

Armi Murto
toiminnanjohtaja

Lisätietoja

asiantuntija Antti Hallia, 050 389 1011, antti.hallia@samok.fi